

Dessa åttu og de nio som erhöill diplom fanns með við sammankomsten. Endast fru Märta Arvidsson sáknades.

Ödeshög-loge firade 90 år

Vad gör ungdomen av i dag i Ödeshög? Många säger den är sämre nu än förr? På torsdagskvällen kunde en ensam ung man iaktas utanför en korvkiosk i samhället. Han uppträdde störande och hade all möda i världen att hålla balansen. Runt honom flockades yngre ungdomar som roa-

de sig på hans bekostnad. Han var deras pajas, en som de med ett överseende kunde se ner på och ha roligt åt. Enligt uppgift har den unge mannen ifråga setts i samma dåliga tillstånd påtagligt ofta denna sommar. Stor var kontrasten mellan den bilden och vad som samtidigt förekom

i Godtemplargården cirka 300 meter därifrån. Där trivdes ett 30-tal ungdomar av vilka många mindes tiden från början av detta sekel och där ställdes frågan vad verksamheten inom Logen Hercules haft för betydelse i denna bygd.

En del av svaret gav sig självt form av de vitala personer som satt bänkade för att lyssna till den kanske mest vitale i hela skolan, den för alla Ödeshögsbor välkände profilen "Karl-August".

Efter välkomstanförande övergick herr Gustafsson till historiken, som slutade med just den ovan nämnda frågeställningen. Med något tjockt i halsen kunde han också redogöra för vad

föreningen haft för betydelse för hans egen generations del: "Betänk att vår lärare hade ett 60-tal barn att undervisa och att skolgången under åtta månader varje år, var två dagar en vecka

och tre den andra. För oss var Logen en skola. Här fick vi lära oss att skriva protokoll. Vi fick tillfälle att diskutera vid våra träffar och vi lärde oss ta initia-

FORTS PÅ SID 7

07 - B 2 17/8 1973

tiv". Jag tror med bestämdhet att många av de beslut som har fattats under tiden Logen Hercules har verkat i bygden har varit till gagn och nytta för den ungdom som har växt upp här, ansåg hr Gustafsson. Att den utbildning som han själv skaffade sig i ungdomen var fullt tillräcklig för sitt framtida värv som köpman och uppskattad kommunal förtroendemän är ju allom bekant.

Kamratandan viktig

— Vi har klarat oss ganska gott med den skolan, som han själv uttryckte saken. I högtidstalet som hölls av sotarmästare Erik Eriksson, Linköping, poängterades åter rörelsens betydelse för bildningen. Sålunda hölls de första studiecirkelarna inom Godtemplarlogen. Kamratandan har alltid varit viktig, och på den tiden organisationen var ung fanns det även andra sociala aspekter med i bilden. Både en dräng och en piga som var medlem hade sålunda rösträtt, som vilken annan person som helst, och deras åsikt var lika mycket värd som andras. Man kan föreställa sig vilken viktig betydelse en sådan bestämmelse hade.

Hela 90 år firade Logen och den bildades alltså 1883. Innan dess fick en polis som hette A R Brockman i Gränna kontakt med Ödeshögsbönder som kom dit för att sälja spannmål. Den 1 maj nämnda år hade intresset vuxit sig så starkt att ett antal Ödeshögsbor beslöt att bilda en egen förening. Till denna sammankomst hade ett sällskap med Brockman i spetsen rest upp från Gränna för att hjälpa till med bildandet. De som anslöt sig kom från olika samhällsgrupper bl a fanns det med bönder skräddarmästare, gesäller. En som var särskilt intresserad hette Elgström och bodde i Hästholmen. Man hade träffar en gång per vecka o denne Elgström gick den krokiga 7 km långa vägen till fots regelbundet varje gång.

Vadstenaborgmästare talade

I samband med att industrin ökade vid sekelskiftet ökade också medlemsantalet. Detta fängde samman med att Ödeshögs grun-

dare ingenjör S P Andersson skänkte en tomt för att man där skulle uppföra en föreningsbyggnad. Bönderna skänkte stock och huset ritades av August Svensson som bodde på Ödeshögs Skattegård. Sedan man fått ordenshuset klart ökade medlemsantalet på några år från ett 30-tal till över 100. Vid tiden för 25-årsjubileet hade man skaffat sig egen blåsorkester med hommusik och till festligheterna hade man även engagerat en stråkorkester från Motala. Ett stort demonstrations-tåg anordnades genom Ödeshög i anslutning till jubileet, o högtidstalet hölls av borgmästare Dahlbäck i Vadstena. Omkring år 1910 hölls det första distriktsmötet i Ödeshög och 1911 fick man kontakt med Ellen Key via borgmästare Dahlbäck och genom platslagarmästare Göransson. Den sistnämnde hade lärt känna Ellen Key i samband med att han utförde plåtarbetena på Strand då detta byggdes. Ellen Key ville ha bort tivoli och annat fängel-tängel vid Ombergsfesterna som firades Annandag Pingst sedan minnes tider på Hjässatorget. Hon ville i stället att Logen skulle ta över o erbjöd sig att förhandla med Domänverket så att Logen ensam fick disponera området den aktuella dagen. Som villkor satte hon dock upp att det skulle förekomma hembygdsföredrag, teater och

folkdans. Föreläsare ordnade hon själv och som sådan hade man bl a ett år Verner von Heidenstam.

Teatern ordnades med teatersällskapet Skådebanan, vilka gav historiska spel. Ett år visades t ex "Bröllopet på Ulvåsa". Lotterier och utspäring hörde till andra delar av arrangemanget.

Styrelsen satte stopp

Efter tre gånger satte styrelsen i Logen stopp för fortsatt verksamhet av detta slag. Orsaken var att det sista året regnade hela dagen och blev totalt publiksfiasko med ett stort ekonomiskt bakslag. Vid den tidpunkten fanns det flera Loger i området. Det var förutom Hercules i Ödeshög, logen i Vadstena, logen Omberg i Borghamn och Ombergs Lilja på Omberg, samt skogsblomman i Trehörna. Dessa tillsammans bildade en egen krets, som hette hade logen förutom blåsorkestern även folkdanslag och amatörteater. Orkestern hade man kvar till början av 20-talet. Till 50-årsjubileet hade man åter engagerat borgmästare Dahlbäck, som nu bodde i Jönköping.

Nästa steg att notera blir 1950 då man började driva biografverksamheten i egen regi, och 1953 gjorde man en ombyggnad för närmare en halv miljon av fastigheten. Det året kunde man för andra gången ta emot distriktslogen till Ödeshög.

Under kvällen delades också ut diplom till 100 medlemmar. Diplom för ett 50-årigt medlemsskap i Godtemplarorden erhöles av Lisa Andersson, Halvar Andersson och Gustav Blad. Motsvarande diplom för 25-årigt medlemsskap tilldelades Bengt Axelsson, Jan Johansson, Karin Kajling, Tore Larsson, Gun Larsson, och Märta Arvidsson. Diplomutdelningen förväntades av herr Eriksson.

Vid sammankomsten medverkade också kantor Karl-Gösta Lundgren, Motala, med musik på piano, fiol och dragspel. Mycket allsång förekom och gemenskapsandan och glädjen stod högt i takt, som nämns i stark kontrast till skrälet från en ensam yngling i Ödeshögs centrum.